

Noget om slægtserindringer

(Af Jesper Ratjen)

N ^o	Aar og Datum.	Barnets fulde Navn.	Daabs Datum enten i Kirken eller hjemme.
<i>Fødte</i>			
<p style="text-align: center;"><i>. Fødselsindlæg .</i></p> <p><i>Gunstige Læser! I længere Tid har du Takke foresvaret mig, at det maaske kunde være af nogen Interesse for mine Efterkommend i Embedet, hvis jeg, eftersom der idenne Ministerialbøger findes saa mange ubeskrevne Blade, nedførte Adskilligt af, hvad der imen endda ikke saa korte Embedstid er foregaaet i Forbindelse med Fruering Kirkesanger og Skolelærer Embedet, men ogsaa Notiser angaaende Foræstene her paa Stedet og mine Medlædere i Pastoratet. Idet jeg vilde have glædet mig ved gennemse lignende Meddelelser fra mine Forældre at have medtaget en Historie fra dem og Fortiden, daledes ønsker jeg gennem disse Linier min værdige Historie til mine Efterkommend og Fremtid.</i></p> <p><i>1. En kort Selvtbiografi.</i></p> <p><i>Jeg er født i Skads By og Løgn (Sines lue form) i Ribe Amt, den 29 Decbr 1818 og er blevet Dagmester i den hellige Daabs Navn. "Jens Sørensen Thøgersen". Min Fader, Thøger Clemens Thøgersen, Pastoratet</i></p>			

Fruering kirkebog 1865-1877, Hjlemslev herred, Skanderborg amt fol. 42b [ao. opsl.47/270]

Et tilfældigt fund:

I Fruering sogn, Hjlemslev herred, Skanderborg amt søgte den 64-årige skolelærer og kirkesanger Jens Sørensen Thøgersen i 1883 efter 44 år som lærer i Fruering skole sin afsked på grund af periodisk tunghørhed. Hans søn, 40-årige Thøger Clemens Thøgersen, som var enkemand med 3 børn og i 20 år havde været lærer ved sognets anden skole i Gjesing, søgte skoledirektionen om at efterfølge faderen i Fruering, bl.a. fordi embedet i Gjesing kun var beregnet og lønnet for en ugift lærer.

Med 75 beboeres underskrift på et ønske om at få Thøger C. Thøgersen til at efterfølge sin far som lærer i Fruering og en henvendelse til sognerådet fra 10 beboere i Gjesing om at blive fri for samme Th.C.

Thøgersen, gav ham pr. 17. oktober 1883 embedet i Fruering (Hjlemslev-Gjern herreder provsti, Skoledirektionen: Ansøgninger om ledige skolelærerembeder 1881-1891. Rigsarkivet Nørrejylland i Viborg)

Den gamle lærer byggede sig et hus i Skanderborg og flyttede dertil med sin hustru. Da hun døde efter 5 år, flyttede han tilbage til sin søn i Fruering skole. Der lå jo de kontra-ministerialbøger, som han selv i sin tid havde ført. Dem har han siddet og bladet i og mindedes de forgangne tider og konstateret, at i den ellers udskrevne kirkebog 1865-1877 var bl.a. 16 ubeskrevne sider »Fødte Mandkjøn«. Dem udfyldte han i løbet

af det følgende årti med sin selvbiografi samt sin personlige karakteristik af en halv snes præster og et tilsvarende antal lærere, som har virket i sognet.

Indledningen slutter han med ordene:

"Idet jeg vilde have glædet mig ved gennem lignende Meddelelser fra mine Formænd at have modtaget en Hilsen fra dem og Fortiden, saaledes sender jeg gennem disse Linier min venlige Hilsen til min Eftermænd og Fremtiden".

En slægtsforsker-eftertid vil altid være glad for den slags personlige erindringer, som man ellers også kan støde på i (især) de ældre lokalhistoriske årbøger (Se oversigt over disse i »Slægts-Tidende« Nr.34, september, Sæson 2015/16)

Det er sikkert en god idé, at skrive erindringer, eller nedskrive noget, man har fået fortalt om slægten, mens tid er; for det kan man ikke finde i arkiverne– men hvad skal man skrive?

Den nedenstående huskeliste kan tjene til støtte og inspiration:

(Jeg vil også henvise til (vores medlem) Oda Løager Skou Andersens inspirerende og lærerige artikel om opstilling af ”Husketræer” i »SLÆGTEN« Nr.44, juli 2011 s.49-53).

HUSKELISTE

for beskrivelse af livsforløb og erindringer

af Hans-Georg Andersen, Rønne i »Anetræet« 7.årg. Nr.1 2007 (Bragt i »Slægts-Tidende« nr.11, dec 2008 med forfatterens tilladelse) – og med suppleringer af Jesper Ratjen i vores forenings 35-års jubilæumsskrift 2009.

Huskelisten på de følgende sider omfatter emner til beskrivelse af dine bedsteforældres, forældres og dit eget liv.

Der er en god idé ud for hver begivenhed at notere det nøjagtige eller omtrentlige årstal. Det gør det muligt i en sammenhængende beskrivelse af livsforløb at fæstne dem til f.eks. vigtige nationale eller internationale begivenheder.

Huskelisten begynder med dine bedsteforældre og forældre og slutter med notater om dit eget liv.

Det er kun en huskeliste til inspiration! – *Pluk ud eller tilføj, hvad du synes er relevant!*

1. Om dine bedsteforældre

- Hvad hed dine bedsteforældre? (fulde navne, også kælenavne)
- Hvor var de født / blev konfirmeret?
- Havde de søskende? (Navne, alder i f.h.t. dine bedsteforældre)
- Hvor blev de gift?
- Hvor boede de? Forskellige bopæle gennem årene!
- Hvilke typer boliger har de haft gennem årene?
- Hvornår og hvor døde de? / Hvor er de begravet? / Findes gravstedet endnu?

Hvad kan du huske om dine bedsteforældre?

Udseende - vaner - brug af talemåder - holdninger - skolegang og uddannelse - deres daglige livsstil - deres arbejde - fritidsinteresser/hobbies - politisk og/eller religiøst engagement - foreningsliv - hvad holdt de af: Musik, tøjstil, livretter osv.

Fortæl om episoder med dine bedsteforældre

F.eks. hverdagsbegivenheder - fester og højtider. Hvad har du hørt om din slægt? - hvor stammer slægten fra? - hvilke egne kom de fra? - Slægtshistorier: Begivenheder, som slægterne deltog / tog del i: Danmarkshistorien og slægterne (årstal!) - foreninger og organisationer (har nogen haft tillidshverv?) - fester og højtider i slægtens liv - beskrivelse af enkeltpersoner.

2. Om dine forældre

- Hvad hed dine forældre? (fulde navne, også kælenavne) Hvad kaldte du dem?
- Hvor var de født / blev konfirmeret?
- Havde de søskende (Navne, alder i f.h.t. dine forældre)
- Hvor blev de gift?
- Hvor boede de? Forskellige bopæle gennem årene!
- Hvilke typer boliger har de haft gennem årene?
- Er de døde? – hvornår og hvor? / Hvor er de begravet? / Findes gravstedet endnu?

Hvad kan du fortælle om dine forældre?

- Deres udseende
- Deres vaner
- Deres brug af talemåder
- Deres holdninger
- Deres skolegang og uddannelse
- Højskoleophold?
- Deres daglige livsstil
- Deres arbejde
- Hvordan klaredes transport? (Havde I selv køretøj? - evt.bil?)
- Deres fritidsinteresser /hobbies
- Politisk og /eller religiøst engagement
- Foreningsliv (har nogen haft tillidshverv?)
- Hvad holdt de af?: Musik, tøjstil, livretter osv.
- Dine forældres forhold til evt. søskende og deres familier
- Deres venne og bekendte
- Beskrivelse af enkeltpersoner

Fortæl, hvad du kan huske om særlige begivenheder

- Hverdagsbegivenheder
- Fester og skikke ved højtider
- Særlige begivenheder, som familien deltog i

3. Dit eget liv

Om dig selv og familien

Fra barndommen

- Dit fulde navn og hvor du er født, døbt og opvokset
- Hvor var dit barndomshjem? Beskriv hvordan det så ud og var indrettet!
- Har du søskende? – Hvad hedder de? Alder i forhold til dig selv. Fortæl om dem.
- Dine interesser (hobbies / spejder /sport)

Dagligdagen i dit barndomshjem

- "tonen" i hjemmet. Hvad var tilladt / forbudt?
- Maden. Hvad var den daglige kost / livretterne? Hvad var "søndagsmad"?
- Beklædning: Tøj og sko. Hvordan så det ud? Hvor tit fik du nyt?
- Pligter? – Lommepenge?
- Legetøj. Hygge og lege?
- Venner og veninder. – Kontakt med dem senere i livet?
- Særlige begivenheder. (Fødselsdage / jul)
- Beskriv en typisk dag i din barndom.

Skolegang

- Hvor gik du i skole?
- Hvordan syntes du om at gå i skole?
- Yndlings- og hadefag (hvorfor?)
- Lærere og lærerinder (hvem kunne du lide/ ikke lide? Hvorfor?)
- Skoletøj og skoletasker. Skolemad
- Klassekammerater (hvem kunne du lide / ikke lide? Hvorfor?)
- Din konfirmation
- Fritidsjobs?

Ungdomsliv / Uddannelse / evt. værnepligt

- Dine interesser (hobbies / spejder / sport)
- Valg af fag? Hvad ville du gerne være? Hvad blev du – og hvorfor?
- Læreplads og uddannelse (Hvordan forløb din uddannelse?)
- Uddannelsesinstitutioner / læremestre – hvor?
- Oplæring / undervisning – hvordan?
- Kammerater?
- Økonomi under uddannelsen (hvordan finansierede du din uddannelse? – jobs?)
- Din boligsituation under uddannelsen
- Evt. Værnepligt; – hvor? – hvornår? – hvilket værn? – din grad / funktion

På vej mod voksenlivet

- "voksent tøj" / make-up (hvad var smart - hvad syntes dine forældre?)
- det modsatte køn (de første forelskelser, i hvem og hvorfor?)
- til bal og fest (musikken, tøjet - hvad blev spist og drukket?)

At have en kæreste

- hvad kaldte man dengang at være kærester? "gå sammen" / "have kæreste"?
- seksualitet (det første kys, den første gang - hvad med prævention?)
- hvad lavede I sammen? (biograf, ture med venner, udflugter, familiebesøg?)
- Hvornår blev I betragtet som par?

Dit første job

- Hvor arbejdede du? (Hvordan fik du jobbet?)
- Hvad bestod arbejdet i?
- Din begyndelsesløn / arbejdsvilkår
- Dine kollegaer og dagligliv på jobbet
- Hvilke andre ansættelser fik du?

Fritids- og hjemmeliv

- Flytte hjemmefra. Hvornår? Hvorfor? Hvorhen?
- Din første lejlighed / værelse. Hvordan var den indrettet?

- Dine interesser (hobbies / sport / foreningsliv)
- Rejser, højskoleophold, videregående uddannelse
- Medlemskab af foreninger (faglige, politiske, religiøse, kulturelle)
- Venner? Hvem? Hvordan mødtes I? Hvad lavede I sammen?

Forlovelse og ægteskab

- Blev du forlovet? Ring på? Forlovelsesgilde? Gaver?
- Bryllup(per)? Hvem var med? Polterabend? Gaver? Fortæl om dagen!
- Kirke / rådhus? Hvorfor / hvorfor ikke?

Voksenlivet

- Hvornår synes du, at du blev voksen?
- Fortæl om dit liv efter at du blev gift / fik børn
- Hvordan var en typisk familie-hverdag?
- Fortæl om særlige begivenheder (fødsler, dødsfald, fester, højtider og lign.)
- Ferieformer. Ferier i ind- og udland. Hvornår hvor?
- Venner og bekendte? Hvem? Hvordan mødtes I? Hvad laver I sammen?
- Politisk eller religiøst engageret?
- Deltagelse i foreningsliv (Hvilke foreninger og hvorfor?)
- Deltagelse i samfundsdebat? Lærerbreve? Litterær aktivitet?
- Brug af biblioteker / museer / deltagelse i arrangementer
- Hvad holdt du af i denne periode? Musik / tøjstil / livretter?
- Hvilke ønsker havde du dengang for fremtiden?
- Dit forhold til din ægtefælle i hverdagen og fritiden? Fælles interesser?
- Hvilke ønsker havde du / I for børnene?
- Hvordan gik det? Hvad tænker du om det, når du tænker tilbage?

Livet som ældre

- Beskriv dit liv (din hverdag) lige nu (hvor gammel er du nu?)
- Hvor bor du nu? Hvordan og hvorfor?
- Hvordan går en typisk dag?
- Hvordan er dit helbred?
- Hvad er dine forventninger til fremtiden?
- Hvad holder du mest af? Musik, tøjstil, livretter, motion og lign.
- Venner og bekendte? Hvad laver I sammen?

Hvis du er pensionist

- Hvornår gik du på pension?
- Hvordan var det at holde op med at arbejde?
- Hvordan er livet uden arbejde?
- Hvordan er din hverdag som pensionist? (Hvilke aktiviteter bruger du tid på?)
- Dine boligforhold? (Egen bolig / ældrebolig / beskyttet bolig)
- Får du hjælp?

Tilbageblik

- Hvordan synes du, at dit liv har været?
- Hvad har været det bedste i dit liv?
- Din største glæde / din største sorg
- Hvad blev, som du tænkte? Hvad blev anderledes – og hvorfor?

Fremtiden

- Hvordan opfatter du din tilværelse lige nu?
- Hvilke ønsker har du for fremtiden for dig selv?
- Hvad ønsker du for dine børn? / – dine børnebørn?

For 10 år siden lød afslutningen:

Skriv ikke på løse ark!

Køb en (billig) "Kina-bog" (protokol med stift bind og blanke, linierede sider). Så er der styr på det og det er nemt at tage bogen frem når inspirationen kommer over dig. Det gør ikke noget, at du ikke får alt skrevet ned i korrekt tidsfølge (kronologisk orden), men sæt årstal på det, du skriver om. Billeder, breve, dokumenter lægges i kuverter. Skriv udenpå, hvad indholdet er. Skriv personnavne eller motiv bag på fotos.

Hvis du skriver på computer kommer udskriverne på løse ark, som sættes i ringbind, evt. i plasticlommer. Billedkuverter kan også lægges i plasticlommer.

Nu skal vi tænke på:

- at om få årtier kan de færreste læse din "gammeldags skrift" (dog vil der være hjælp at hente!)
- slet ingen kan åbne den diskette, som du har lagt din computerskrevne beretning ud på og som er skrevet i et for længst udgået tekstprogram. (her lades alt håb ude!)

Konklusion:

Se at få skrevet noget ned og skriv det i hånden eller sørg for, at printe det computerskrevne ud!